

โครงการการใช้โทรทัศน์สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

1. ปัญหา

ห้องสมุดตามความหมายในพจนานุกรม หมายถึงห้องหรืออาคารสำหรับเก็บหนังสือไว้ให้อ่าน คนทั่วไปมักจะนึกถึงห้องสมุดในความหมายเดียวกัน อย่างไรก็ตามคำจำกัดความของห้องสมุดดังกล่าวใช้ได้กับห้องสมุดในสมัยแรกเริ่มเท่านั้น โดยถือว่าห้องสมุดเป็นที่เก็บหนังสือเพียงอย่างเดียว และอาจมีบริการให้ยืมไปอ่านนอกห้องสมุดได้ และบรรณารักษ์มีหน้าที่เพียงควบคุมดูแลหนังสือ แต่ในปัจจุบันห้องสมุดกำลังมีแนวโน้มที่จะจัดเก็บวัสดุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ (Nonbook) มากขึ้น วัสดุดังกล่าวได้แก่ อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ซึ่งนับวันจะเข้ามามีบทบาทในห้องสมุดมากเท่าสิ่งพิมพ์หรือบางครั้งอาจให้ประโยชน์ได้มากกว่าสิ่งพิมพ์

โสตทัศนอุปกรณ์ในห้องสมุดที่ใช้กันมากมักจะเป็นสื่อที่ให้ข้อมูล เป็นภาพหรือเสียงแต่เพียงอย่างเดียว สื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง เช่น ภาพยนตร์และโทรทัศน์ยังมีการนำมาใช้ในห้องสมุด โดยเฉพาะโทรทัศน์เพิ่งมีประเทศต่าง ๆ เริ่มใช้กันแพร่หลายไม่กี่ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และแคนาดา แต่ผลที่ได้จากการใช้โทรทัศน์ของประเทศเหล่านั้น นับว่าคุ้มค่ากับการลงทุน และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ห้องสมุดมาก ห้องสมุดสามารถขยายบริการซึ่งเคยให้แต่เพียงภายในห้องสมุดออกไปถึงประชาชนที่อยู่ห่างบ้านได้ โดยให้ชุมชนทางบ้านเปิดดูจากโทรทัศน์ นอกจากจะใช้โทรทัศน์เพื่อประโยชน์ทางค่านบริการแล้ว ทางค่านบริหารก็สามารถนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ได้หลายทาง จากการนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในห้องสมุดดังกล่าวทำให้บทบาทของบรรณารักษ์ต้องเปลี่ยนไป แทนที่บรรณารักษ์จะมีหน้าที่ควบคุมดูแลหนังสืออย่างเดียวกลับต้องทำหน้าที่ควบคุมดูแลและใช้ประโยชน์จากโสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่ของห้องสมุดด้วย

การที่ห้องสมุดในต่างประเทศสามารถนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในห้องสมุดได้ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะนำเอาคุณลักษณะของโทรทัศน์มาเพิ่มคุณภาพในด้านการบริหารและการให้บริการของห้องสมุด ห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยยังไม่มีมีการนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการบริหารและการบริการ การเสนอโครงการใช้โทรทัศน์ในห้องสมุดครั้งนี้จะทำให้

บรรณารักษ์และผู้เกี่ยวข้องกับห้องสมุดมองเห็นหนทางที่จะใช้ประโยชน์ของโทรทัศน์ได้ดังกล่าว

2. สถานภาพของหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

จากการส่งแบบสอบถามไปยังหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวน 17 แห่ง เพื่อสำรวจสภาพทั่วไปของห้องสมุดและการใช้โทรทัศน์ในห้องสมุด ปรากฏว่าในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ หอสมุดกลางส่วนใหญ่เปิดให้บริการเข้ามากร คือตั้งแต่เวลา 7.30 น. และบางแห่งก็เปิดเวลา 8.00 น. ระยะเวลาในการให้บริการมีตั้งแต่ 8 ชั่วโมง ถึง 13 ชั่วโมง 30 นาที แต่หอสมุดส่วนใหญ่เปิดให้บริการมากกว่า 10 ชั่วโมง

สำหรับวันเสาร์ หอสมุดกลางเปิดให้บริการเช่นเดียวกัน แต่จำนวนชั่วโมงที่ให้บริการจะน้อยกว่าในวันธรรมดา คือมีระยะเวลาตั้งแต่ 3 - 8 ชั่วโมง

จำนวนหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษยังจัดว่ามีจำนวนไม่มากนักในหอสมุดกลางเหล่านี้ ทางด้านหนังสือภาษาไทยมีจำนวนตั้งแต่ 2,500 - 51,900 เล่ม และหนังสือต่างประเทศมีจำนวนตั้งแต่ 5,085 - 118,530 เล่ม

วารสารภาษาไทยมีจำนวนตั้งแต่ 37 - 400 ฉบับ และวารสารต่างประเทศมีจำนวนตั้งแต่ 30 - 555 ฉบับ

หนังสือพิมพ์ภาษาไทยมีจำนวนตั้งแต่ 1 - 12 ฉบับ และหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศมีจำนวนตั้งแต่ 1 - 3 ฉบับ

หอสมุดกลางต่าง ๆ มีการจัดเก็บวัสดุทัศนูปกรณ์บ้าง แต่ไม่มากนัก อุปกรณ์ทัศนศึกษาที่ทันสมัยยังไม่ค่อยได้มีการจัดเก็บเข้าห้องสมุด เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ วิหุยม โทรทัศน์ และเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น และหอสมุดกลางเหล่านี้ยังไม่ได้ให้บริการทางทัศนศึกษาเต็มที่ มีหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียวที่จัดห้องทัศนศึกษารวมไว้ในห้องสมุดด้วย ทางด้านที่ตั้งและอาคารสถานที่ของห้องสมุดนั้น หอสมุดกลางส่วนใหญ่มีสถานที่เป็นสัดส่วนของตนเอง ไม่ปะปนกับหน่วยงานอื่น และส่วนใหญ่เป็นอาคารสูง 2 ชั้น

บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในหอสมุดกลางยังมีจำนวนไม่มากนัก คือมีตั้งแต่ 1 - 28 คน โดยมากจำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะมีมากกว่าบรรณารักษ์ สำหรับคุณสมบัติของบรรณารักษ์เหล่านี้โดยมากมีพื้นความรู้ระดับปริญญาตรี ส่วนปริญญาโทและปริญญาเอกมีบ้างแต่ไม่มากนัก

ความรู้ทางโทรทัศน์ของบุคลากรในหอสมุดกลางนั้น มีบรรณารักษ์เพียง 4 คน จากหอสมุดกลาง 4 แห่ง ใดเคยดูงาน ฝึกงาน และเรียนหลักสูตรทางค่านโทรทัศน์มาบ้าง สำหรับเจ้าหน้าที่หอสมุดมีเพียงคนเดียวที่เคยมีประสบการณ์ทางค่านโทรทัศน์ดังกล่าว

จากการสำรวจสถานภาพของหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยทั้ง 17 แห่งนี้ หอสมุดโดยมากมีอาคารแยกเป็นเอกเทศอยู่แล้ว ทำให้สะดวกในการจัดสถานที่สำหรับการใช้โทรทัศน์วงจรปิดในหอสมุด และในปัจจุบันหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยก็กำลังอยู่ในระยะขยายตัว มหาวิทยาลัยหลายแห่งกำลังทำการก่อสร้างอาคารหอสมุดใหม่ เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งมหาวิทยาลัยแห่งหลังนี้ก็ทำการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มีโครงการจัดตั้งหอสมุดแห่งใหม่ หอสมุดที่สร้างใหม่เหล่านี้อาจดำเนินงานไถ่กว่าหอสมุดที่จัดตั้งอยู่เดิมแล้ว ก็สามารถจัดแบ่งอาคารสถานที่สำหรับดำเนินงานเกี่ยวกับโทรทัศน์วงจรปิดได้แต่แรก ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาจัดหาหรือโยกย้ายสถานที่สำหรับดำเนินงานใหม่

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยบางแห่งมีการใช้โทรทัศน์ระบบวงจรปิดอยู่แล้ว เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นต้น หอสมุดสามารถนำโทรทัศน์ระบบวงจรปิดที่มีอยู่มาใช้กับงานหอสมุดได้สะดวกขึ้น ทำให้ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการติดตั้งใหม่

จำนวนชั่วโมงที่เปิดให้บริการของหอสมุดทั้ง 17 แห่ง ก็มากพอที่จะจัดรายการโทรทัศน์ในค่านต่าง ๆ ในเวลาที่ไม่ว่างกันได้ และสามารถเลือกจัดได้ในเวลาที่บรรณารักษ์สะดวก แต่เนื่องจากวันเสาร์หอสมุดเปิดให้บริการ เป็นระยะเวลาไม่นานนัก อาจจัดรายการโทรทัศน์ทั้งหมด คงเหลือแต่เพียงการให้บริการโทรทัศน์ภายในหอสมุดเท่านั้น รวมทั้งการให้บริการแถบบันทึกภาพด้วย

บุคลากรในหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยเหล่านี้ว่ามีจำนวนมากพอที่จะร่วมมือและประสานงานกันเพื่อให้บริการโทรทัศน์ในหอสมุดดำเนินไปได้ด้วยดี ประกอบกับจำนวนสิ่งพิมพ์และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาในหอสมุดก็มีจำนวนไม่มากนักในการให้บริการแก่ผู้ใช้หอสมุด บรรณารักษ์จึงอาจนำโทรทัศน์เข้ามาใช้ประโยชน์ในการให้บริการและในการบริหารงานหอสมุดเพิ่มขึ้นได้อีกอย่างหนึ่ง

3. ก. ชื่อโครงการ

โครงการนี้เรียกว่า "โครงการใช้โทรทัศน์สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "A Proposed Project in Utilizing Television for University Libraries in Thailand"

ข. ลักษณะของโครงการ

เป็นโครงการใหม่

ค. หน่วยงานที่รับผิดชอบคือโครงการ

หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบคือโครงการ โดยมีบรรณารักษ์ของหอสมุดกลาง เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานทั้งหมด

4. วัตถุประสงค์

โครงการใช้โทรทัศน์สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. บรรณารักษ์และบุคคลผู้เกี่ยวข้องจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในห้องสมุดทั้งในด้านการบริหารและการให้บริการ

2. บรรณารักษ์และบุคคลผู้เกี่ยวข้องยังสามารถเห็นหนทางที่จะนำโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยทั้งในด้านการบริหารและการให้บริการ

3. เป็นสื่อที่จะให้ข้อมูลแก่นิสิตนักศึกษา และข้าราชการในมหาวิทยาลัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

5. แผนปฏิบัติงาน

เมื่อหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยยอมรับหลักการที่จะติดตั้งโทรทัศน์ในห้องสมุดเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการบริหารและบริการแล้ว หอสมุดกลางต้องจัดตั้งคณะกรรมการชั้นชุดหนึ่งเพื่อวางแผนและเตรียมงาน คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยบรรณารักษ์ของหอสมุดกลาง และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านโทรทัศน์เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำด้านเทคนิคโทรทัศน์

รวมทั้งวิศวกรและสถาปนิก เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับอาคารสถานที่และการติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า

คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ทำการวิจัยเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์ในค่านับบริหารและบริการของหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งห้องสมุดประเภทอื่นที่มีการใช้ประโยชน์ของโทรทัศน์ในห้องสมุด การสำรวจข้อมูลทำได้โดยใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์
2. ส่งบุคลากรไปฝึกงาน ดูงาน หรือ เรียนหลักสูตรด้านโทรทัศน์ คณะกรรมการจะกำหนดระยะเวลาให้สั้นหรือนานเท่าไรแล้วแต่ความเหมาะสมของสถานการณ์
3. จัดทำพิมพ์เขียว (Blueprint) อาคารหอสมุดกลางในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้โทรทัศน์ และการติดตั้งอุปกรณ์โทรทัศน์
4. สำรวจเครื่องมือและอุปกรณ์โทรทัศน์ที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน
5. ดำเนินการก่อสร้างอาคารพิมพ์เขียวและติดตั้งอุปกรณ์โทรทัศน์
6. ดำเนินการใช้ประโยชน์ของโทรทัศน์ทั้งในค่านับบริหารและการให้บริการตามนโยบายที่ได้วางไว้

เมื่อการก่อสร้างอาคารสถานที่และการติดตั้งอุปกรณ์โทรทัศน์เสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการชุดนี้จะเปลี่ยนสภาพไปเป็นคณะกรรมการดำเนินงานทันที แต่อาจมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลตามความเห็นสมควร

6. บุคลากร

บุคลากรที่จะดำเนินงานด้านโทรทัศน์ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการ คือบรรณารักษ์ของหอสมุดกลาง โดยตำแหน่ง
2. หัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ 1 คน
3. รองหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ 1 คน
4. ผู้จัดการรายการโทรทัศน์ 3 คน
5. ช่างเทคนิค 3 คน
6. ช่างเขียน 1 คน

ผู้อำนวยการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุมการดำเนินงาน และกำหนดงบประมาณ

หัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ เลือกจากบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในหอสมุดกลาง ซึ่งสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไปทางบรรณารักษศาสตร์ และมีประสบการณ์ทางด้านงานปฏิบัติงาน หรือเรียนหลักสูตรทางด้านโทรทัศน์ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุมการดำเนินงาน กำหนดงบประมาณ และควบคุมการใช้จ่าย ดูแลรักษาวัดดูแลรักษาในการดำเนินงาน พิจารณาคัดเลือกและควบคุมการปฏิบัติงานของรองหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ ผู้จัดการรายการโทรทัศน์ ช่างเทคนิคและช่างเขียน พิจารณาขยายงานและประสานงานกับแผนกอื่น ๆ ในหอสมุดกลาง รวมทั้งหอสมุดคณะ

รองหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ เลือกจากบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในหอสมุดกลาง ซึ่งสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไปทางบรรณารักษศาสตร์ และมีประสบการณ์ทางด้านงานปฏิบัติงาน หรือเรียนหลักสูตรทางด้านโทรทัศน์ มีหน้าที่ช่วยในการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์

ผู้จัดการรายการโทรทัศน์ เลือกจากบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในหอสมุดกลาง ซึ่งสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปทางบรรณารักษศาสตร์ และมีประสบการณ์ทางด้านงานปฏิบัติงาน หรือเรียนหลักสูตรทางด้านโทรทัศน์ รวมทั้งได้รับการอบรมทางด้านงานเขียนบทโทรทัศน์ มีหน้าที่จัดการรายการ เตรียมรายการ รวบรวมข้อมูลสำหรับรายการ เขียนบทโทรทัศน์ รวมทั้งเชิดวิหยากรมารวบรวมรายการ งานของผู้จัดการรายการโทรทัศน์จะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนบุคลากรที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ช่างเทคนิค สำเร็จการศึกษาทางไฟฟ้าในระดับอนุปริญญาเป็นอย่างต่ำ มีประสบการณ์ในการติดตั้ง และซ่อมเครื่องไฟฟ้าได้เป็นอย่างดี มีหน้าที่ดูแลการใช้เครื่องรับอุปกรณ์โทรทัศน์ ควบคุม แสง เสียง และซ่อมแซมเครื่องมือ อุปกรณ์ที่สามารถซ่อมแซมเองได้ สำหรับช่างเทคนิคที่ทำหน้าที่ควบคุมกล้องโทรทัศน์ต้องเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมมาทางด้านนี้โดยตรง งานของช่างเทคนิคจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนบุคลากรที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 9

ช่างเขียน สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ 3 และได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม
ทางช่าง (ป.ป.ช.) จากวิทยาลัยช่างศิลป์เป็นอย่างดี มีหน้าที่ ออกแบบ จัดทำ และควบคุม
ช่างวัสดุประกอบรายการที่หอสมุดกลางจัด

ในโครงการ 3 ปี บุคลากรอาจเพิ่มจำนวนขึ้นตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 จำนวนเพิ่มของบุคลากรตามโครงการ

บุคลากร	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
ผู้อำนวยการ	1		
หัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์	1		
รองหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์	1		
ผู้จัดรายการ	1	1	1
ช่างเทคนิค	1	1	1
ช่างเขียน		1	

7. เป้าหมาย

ก. เป้าหมายเวลา

โครงการนี้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 3 ปี

ข. เป้าหมายบุคลากร

ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ คือ

1. อาจารย์ในมหาวิทยาลัย
2. ข้าราชการของมหาวิทยาลัย
3. นิสิต นักศึกษา ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก
4. บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่หอสมุดคณะ

8. งบประมาณ

ฝ่ายโทรทัศน์จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดตั้งและดำเนินงานดังต่อไปนี้

ก. เงินเดือนและค่าจ้างสำหรับบุคลากร

หัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ รองหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ และผู้จัดรายการโทรทัศน์ เป็นตำแหน่งบุคลากร ซึ่งมีอยู่เดิมในหอสมุดกลาง จะรับเพิ่มเฉพาะช่างเทคนิค 3 คน และช่างเขียน 1 คน ซึ่งอาจบรรจุในตำแหน่งข้าราชการของหอสมุดกลาง หรือในอัตราลูกจ้างตามตำแหน่งที่มีอยู่ในขณะนั้น

ข. ค่าวัสดุอุปกรณ์ ใต้อุปกรณ์เครื่องมือโทรทัศน์ เช่น กล้อง เครื่องบันทึกภาพ ระบบตัดต่อภาพ ระบบเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ มอนิเตอร์ และวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ เช่น แถบบันทึกภาพสำหรับผลิตรายการ เครื่องเขียนงานคานกราฟิค สายไฟฟ้า เป็นต้น

ค. ค่าใช้สอย ได้แก่ ค่าไปรษณีย์ ค่าโทรศัพท์ ค่าสื่อสารอื่น ๆ ค่าติดตั้งไฟฟ้า ค่าโฆษณาและเผยแพร่ เป็นต้น

รายละเอียดการใช้จ่ายสำหรับรายการต่าง ๆ ให้คณะกรรมการวางแผนสำรวจราคาค่าใช้จ่ายจริงในขณะที่วางแผนเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเจ้าสังกัดต่อไป

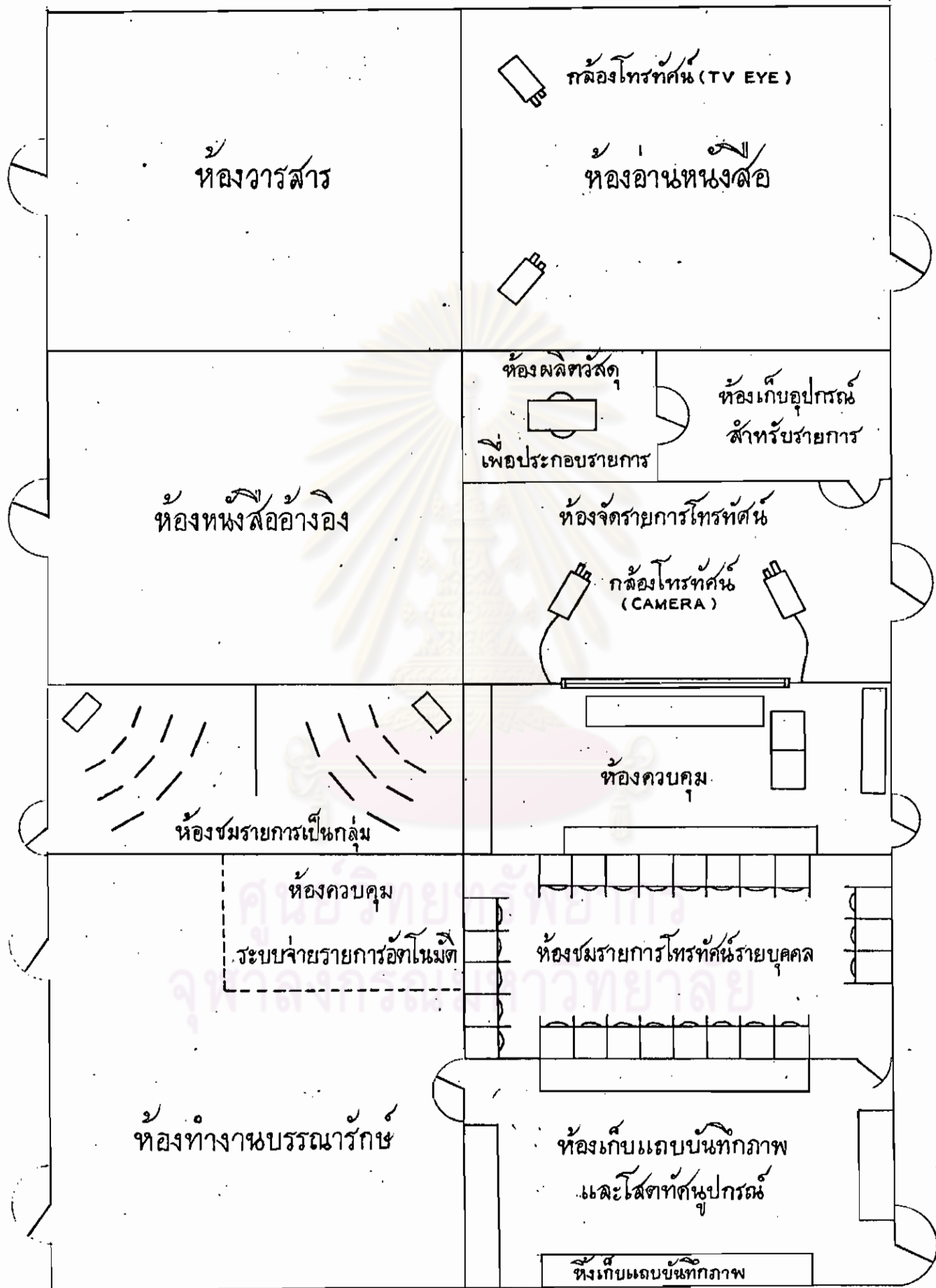
9. การติดตั้งอุปกรณ์โทรทัศน์

การจัดสัดส่วนในหอสมุดกลางสำหรับดำเนินงาน และติดตั้งอุปกรณ์โทรทัศน์นี้ เป็นการจัดทำอย่างกว้าง ๆ ตามลักษณะประเภทของทรัพยากรห้องสมุด คือแบ่งออกเป็นห้องอ่านหนังสือ ห้องวารสาร ห้องหนังสืออ้างอิง และห้องทำงานบรรณารักษ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ซึ่งห้องดังกล่าวอาจมีการแบ่งแยกออกเป็นส่วยย่อย ๆ อีกได้ตามนโยบายของแต่ละห้องสมุด นอกจากนี้จะมีบริเวณหนึ่งของหอสมุดกลาง ซึ่งจัดขึ้นเพื่อดำเนินงานทางด้านโทรทัศน์โดยเฉพาะ ดังปรากฏในแผนผังที่ 1

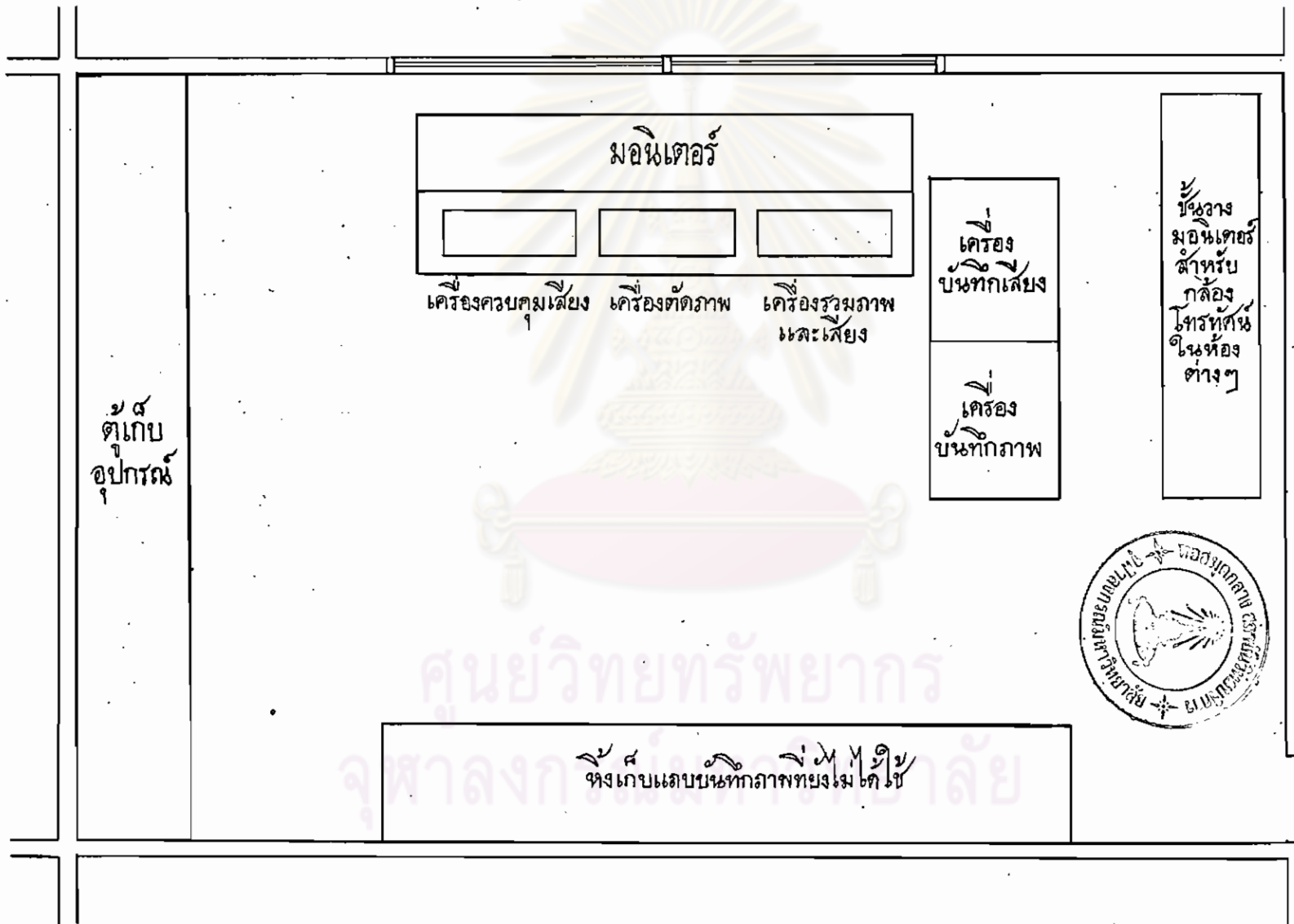
ในการนำโทรทัศน์มาใช้ในการบริหารและบริการของหอสมุดกลางนี้ หอสมุดจะแบ่งส่วนดำเนินงานโทรทัศน์ออกเป็น 8 ห้อง คือ

1. ห้องจัดรายการ (TV studio)
2. ห้องควบคุม

แผนผังที่ 2 การจัดสัดส่วนห้องควบคุม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล
4. ห้องชมรายการโทรทัศน์เป็นกลุ่ม
5. ห้องเก็บแถบบันทึกภาพแบบกลับ และโสตทัศนอุปกรณ์
6. ห้องควบคุมระบบจ่ายรายการอัตโนมัติ (Automatic Distribution System by Dial Access)
7. ห้องผลิตวัสดุเพื่อประกอบรายการ
8. ห้องเก็บอุปกรณ์สำหรับรายการ

ห้องจัดรายการ

ห้องนี้ใช้สำหรับจัดรายการต่าง ๆ ของหอสมุดกลาง เพื่อนิสิต นักศึกษา อาจารย์ ข้าราชการ และบรรณารักษ์ของสมุดคณะ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์สำคัญสำหรับห้องจัดรายการโทรทัศน์ คือ กล้องโทรทัศน์ 2 กล้อง ตั้งปรากฏในแผนผังที่ 1 ตามปกติห้องจัดรายการต้องมีความกว้างไม่ต่ำกว่า 6 เมตร และติดตั้งเครื่องปรับอากาศ

ห้องควบคุม

ห้องควบคุมโทรทัศน์จะส่งรายการโทรทัศน์ไปยังคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย มีแผนผังการจัดห้อง และติดตั้งอุปกรณ์ ดังรายละเอียดในแผนผังที่ 2 คือ

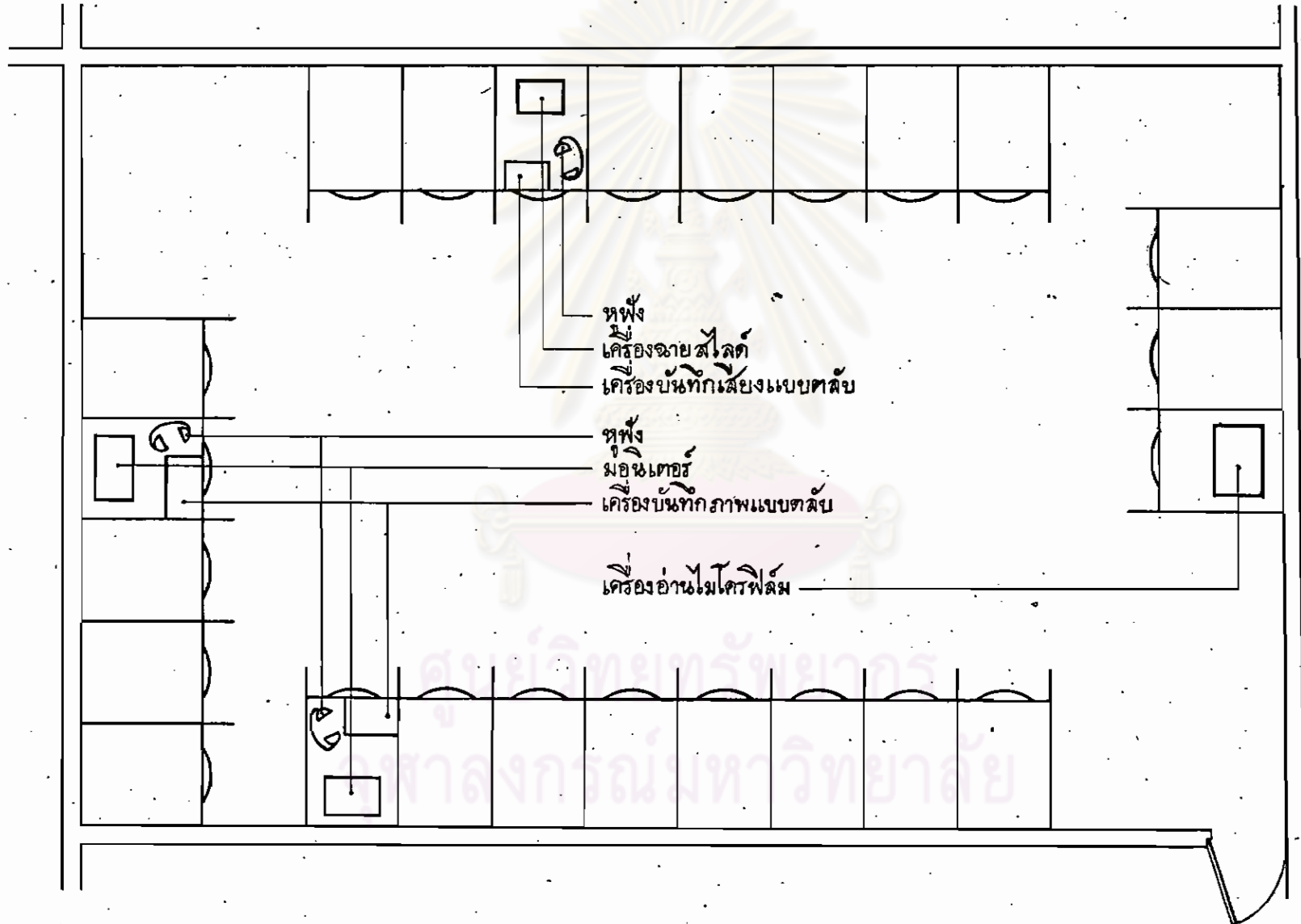
1. หน้าต่างกระจก ผนังส่วนที่ติดกับห้องจัดรายการโทรทัศน์จะติดกระจกไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อให้มองเห็นรายการซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในห้องดังกล่าว และเพื่อใช้ในการติดต่อระหว่างผู้ควบคุมและผู้จัดรายการ

2. เครื่องควบคุมการถ่ายทอดรายการโทรทัศน์ (Console) ประกอบด้วย มอนิเตอร์ (Monitor) 5 เครื่อง สำหรับดูภาพจากรายการ เครื่องควบคุมเสียง (Audio Mixer) เครื่องตัดภาพ (Special Effect) และเครื่องรวมภาพและเสียงเข้าด้วยกัน (Junction Box) สำหรับส่งรายการไปเข้าเครื่องรับโทรทัศน์ตามคณะต่าง ๆ

3. เครื่องบันทึกภาพ (Videotape Recorder)

4. เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องเล่นจานเสียง สำหรับเปิดเสียงประกอบในรายการ (Sound Sources).

แผนผังที่ ๓ การจัดสัดส่วนของขมรายการโทรทัศน์รายบุคคล

5. ชั้นวางมอโนเตอร์ ซึ่งส่งภาพมาจากกล้องโทรทัศน์ (TV Eyes) ในห้องต่าง ๆ ของหอสมุดกลาง ซึ่งได้แก่ ห้องอ่านหนังสือ ห้องวารสาร และห้องหนังสืออ้างอิง เป็นต้น
6. ตู้เก็บอุปกรณ์โทรทัศน์ที่ใช้ในการดำเนินงาน
7. ชั้น เก็บแถบบันทึกภาพที่ยังไม่ได้ใช้
8. เครื่องปรับอากาศ

ห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล

ห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล นอกจากจะใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางด้านโทรทัศน์แล้ว ยังอาจใช้เพื่ออ่านข้อความจากไมโครฟิล์ม และชมภาพจากสไลด์ได้อีกด้วย

การจัดห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล มีรายละเอียดดังปรากฏในแผนผังที่ 3 คือ

1. ที่นั่ง (Carrel) สำหรับชมรายการโทรทัศน์เป็นส่วนตัว ที่นั่งแต่ละที่ประกอบด้วยมอโนเตอร์ เครื่องบันทึกภาพแบบตลับ สำหรับให้ผู้ใช้เปิดแถบบันทึกภาพดูเองได้ และหูฟัง
2. ที่นั่งสำหรับชมภาพจากสไลด์เป็นรายบุคคล ที่นั่งแต่ละที่ประกอบด้วยเครื่องฉายสไลด์ เครื่องบันทึกเสียงแบบตลับ (Cassett Tape Recorder) สำหรับเปิดเสียงประกอบภาพสไลด์ และหูฟัง
3. ที่นั่งสำหรับอ่านข้อความจากไมโครฟิล์มเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งเครื่องอ่านไมโครฟิล์ม

ผู้ที่เข้าใช้ห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล ต้องผ่านเข้าทางห้องเก็บแถบบันทึกภาพแบบตลับ และใส่รหัสสัญญาณ เพื่อขอยืมแถบบันทึกภาพไปเปิดดูรายการเอง

ห้องชมรายการโทรทัศน์เป็นกลุ่ม

ห้องนี้อาจแยกเป็น 2 ส่วน และติดตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ส่วนละ 1 เครื่อง พร้อมทั้งจัดเก้าอี้สำหรับให้ผู้ใช้เข้าชมรายการโทรทัศน์ได้เป็นกลุ่ม ประมาณส่วนละ 30-40 ที่นั่ง

ห้องเก็บแถบบันทึกภาพแบบตลับและโสตทัศนอุปกรณ์

ห้องเก็บแถบบันทึกภาพแบบตลับและโสตทัศนอุปกรณ์ ใช้สำหรับเก็บแถบบันทึกภาพแบบตลับที่บันทึกรายการเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งโสตทัศนอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น สไลด์ फिल्मสตริป ไมโครฟิล์ม แถบบันทึกเสียง และฟิล์มภาพยนตร์ เป็นต้น ห้องนี้ประกอบด้วย ตู้ และหิ้งสำหรับเก็บโสตทัศนอุปกรณ์ดังกล่าว

ห้องควบคุมระบบจ่ายรายการอัตโนมัติ

ในอนาคตความต้องการทางการจัดรายการโทรทัศน์ของหอสมุดกลางมีมากขึ้น และทางหอสมุดมีความสามารถพอที่จะจัดดำเนินงานได้ ห้องสมุดควรวางระบบจ่ายรายการอัตโนมัติไปยังห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล โดยมีห้องจ่ายรายการพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยเครื่องบันทึกภาพ เป็นจำนวนมากสำหรับใส่รายการที่บันทึกไว้ในแถบบันทึกภาพแบบตลับไปยังผู้ใช้ในห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล ซึ่งผู้ใช้เพียงแต่หมุนหรือกดปุ่มเลขรหัสจากที่นั่งของตนเพื่อเรียกรายการที่ต้องการ เครื่องควบคุมจะส่งรายการมายังมอนิเตอร์ในแต่ละที่นั่งโดยอัตโนมัติ

ห้องผลิตวัสดุเพื่อประกอบรายการ

ห้องนี้ประกอบด้วย โต๊ะ เก้าอี้ และตู้เก็บเครื่องมือสำหรับใช้ผลิตวัสดุเพื่อประกอบรายการ

ห้องเก็บอุปกรณ์สำหรับรายการ

เป็นห้องเปล่าซึ่งจัดไว้สำหรับเก็บอุปกรณ์ประกอบรายการที่หอสมุดกลางจัด เช่น ม่าน ฉาก โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น ห้องนี้ต้องอยู่ติดกับห้องจัดรายการ เพื่อความสะดวกในการลำเลียงอุปกรณ์สำหรับรายการ

10. บทบาทของโทรทัศน์เพื่องานบริหาร

เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการนี้เป็นไปโดยเรียบร้อย จำเป็นต้องมีโครงการสำหรับใช้โทรทัศน์เพื่องานบริหารดังต่อไปนี้ คือ

- โครงการที่ 1 การฝึกงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะโดยใช้โทรทัศน์
- โครงการที่ 2 การใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องตรวจห้องอ่านหนังสือและห้องอื่น ๆ ในหอสมุดกลาง
- โครงการที่ 3 การใช้โทรทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

โครงการที่ 1

การฝึกงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะโดยใช้โทรทัศน์

ปัญหา

ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะมักจะมีจำนวนน้อย บางแห่งก็ปรากฏว่ามีเพียงคนเดียว เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดดังกล่าวจำเป็นต้องทำงานหลายด้านในขณะเดียวกัน บางครั้งจึงอาจทำงานไปโดยไม่มีความรู้อย่างแท้จริง และขาดความชำนาญ เมื่อมีการนำโทรทัศน์มาใช้ในหอสมุดกลาง ๆ จะเป็นแหล่งฝึกงานให้กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะได้โดยทำไปพร้อม ๆ กับการฝึกงานเจ้าหน้าที่หอสมุดกลาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกหัดให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะทำงานในห้องสมุดโดยเรียนรู้จากโทรทัศน์
2. เพื่อให้งานห้องสมุดของคณะต่าง ๆ รวมทั้งหอสมุดกลางเป็นแบบแผนเดียวกัน
3. เพื่อลดงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะในการฝึกสอนเจ้าหน้าที่

วิธีการดำเนินงาน

ในการฝึกงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะ บรรณารักษ์ของหอสมุดกลางจะแจ้งวัน เวลาที่จะทำการฝึกงานไปยังบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ แจ้งรายการที่จะทำการฝึก อุปกรณ์ที่ต้องเตรียมสำหรับการฝึกงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะได้เตรียมตัวให้พร้อม เมื่อถึงเวลาดำเนินการฝึกงาน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะจะฝึกตามไคท์ทันทีในการฝึกงานนี้ ใช้บรรณารักษ์ซึ่งชำนาญงานในค่านต่าง ๆ ของหอสมุดกลาง เป็นผู้สอน และสาธิตให้ดู

การฝึกงานจะทำในห้องจัดรายการ โทรทัศน์ โดยเฉพาะซึ่งอาจจัดแปลงให้เป็นห้องฝึกงานชั่วคราว โดยจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ทุกอย่างไว้ในห้องจัดรายการให้พร้อม กล้องโทรทัศน์จะจับภาพจากห้องจัดรายการ และถ่ายทอดไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ตามห้องสมุดคณะ

เนื่องจากการฝึกงานต้องใช้เวลามาก การสอนแต่ละครั้งจึงควร เป็นการฝึกงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ และให้ฝึกทำตามจนเกิดความชำนาญ และควรใช้เวลาในการฝึก 3 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย เรื่องที่สามารถนำมาฝึกงานเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะได้ เช่น การเก็บสถิติ การซ่อมหนังสือ และการเรียงหนังสือชั้นชั้น เป็นต้น

การฝึกงานอาชีวะบัณฑิตก็เก็บไว้ในแถบบันทึกภาพแบบคัลบ์เพื่อนำมาเปิดดูในภายหลังได้ และอาจให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นขอยืมได้เช่นเดียวกัน เพื่อนำไปปรับปรุงการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้ดีขึ้นและถูกต้อง

คุณค่าของโครงการ

โครงการนี้จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะ รวมทั้งช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ในการฝึกงานแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะทุกคนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของหอสมุดกลางจะเรียนได้พร้อมกันทุกคนในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เป็นการช่วยประหยัดเวลาและแรงงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะในการฝึกสอนเจ้าหน้าที่ และนอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนห้องสมุดดำเนินไปเป็นแบบแผนเดียวกันอีกด้วย

โครงการที่ 2

การใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องตรวจห้องอ่านหนังสือและห้องอื่น ๆ ในหอสมุดกลาง

ปัญหา

ในระหว่างปีภาคการศึกษา บรรณารักษ์จะทำการสำรวจหนังสือในหอสมุดกลางเป็นประจำทุกปี เพื่อดูจำนวนหนังสือที่เหลืออยู่ในห้องสมุด และจำนวนที่ขาดหายไป ปรากฏว่าแต่ละปีจำนวนหนังสือที่หายจากห้องสมุดมีจำนวนสูงมาก และทวีจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ หอสมุดกลางเอง ก็ไม่มีมาตรการอะไรที่จะควบคุมหนังสือมิให้สูญหายจากห้องสมุดได้ รวมทั้งลักษณะอาคารของหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในปัจจุบันยัง เปิดโอกาสให้ผู้เข้าใช้ห้องสมุดหยิบหนังสือออกจากห้องสมุดได้โดยไม่ได้รับอนุญาต การนำโทรทัศน์มาใช้ตรวจห้องอ่านหนังสือและห้องอื่น ๆ ในหอสมุดกลางจะช่วยลดปัญหาด้านนี้ลงได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อป้องกันมิให้หนังสือสูญหายจากหอสมุดกลาง
2. เพื่อตรวจดูความเรียบร้อยของห้องอ่านหนังสือ และห้องอื่น ๆ ในหอสมุดกลาง
3. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุดที่มีปัญหาในการค้นหาข้อมูลจากหอสมุด

กลาง

วิธีการดำเนินงาน

ต้องมีการติดตั้งกล้องโทรทัศน์ไว้ในห้องอ่านหนังสือและห้องอื่น ๆ ของหอสมุดกลาง ที่ต้องการจะตรวจดูความเรียบร้อย การติดตั้งต้องทำในที่ซึ่งสามารถมองเห็นทุกสิ่งในห้องอ่านหนังสือหรือห้องอื่น ๆ ใดสะดวก กล้องโทรทัศน์จะจับภาพต่าง ๆ จากห้องดังกล่าวส่งไปยังมอนิเตอร์ในห้องควบคุมโทรทัศน์ ซึ่งจะมีฝ่ายเทคนิคคอยดูแลและควบคุมอยู่ เมื่อเกิดความไม่เรียบร้อย หรือมีการหยิบหนังสือออกจากห้องสมุดโดยไม่ถูกต้องและไม่ได้รับอนุญาต ฝ่ายเทคนิคจะมองเห็นได้ทันทีจากจอโทรทัศน์ และแจ้งให้หัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ทราบ

นอกจากจะใช้กลองโทรทัศน์เพื่อประโยชน์ในคานงานบริหารแล้ว ทางคานบริการก็อาจใช้ประโยชน์ของกลองโทรทัศน์ควบคู่ไปด้วยได้ กล่าวคือขณะที่กลองโทรทัศน์กำลังตรวจดูความเรียบร้อยของห้องคาง ๆ ในหอสมุดกลางนั้น บางครั้งอาจมีผู้ใช้หอสมุดกำลังคานควาบัตรรายการ หนังสืออ้างอิง และหนังสือตำราอยู่ ถ้าผู้ใช้เหล่านี้แสดงท่าทางว่ามีปัญหาในการคานควา หรือแสดงท่าทางยุ่งยากใจไม่ทราบว่าจะคานหาข้อมูลใดอย่างไร หรือควยวิธีใด ฝ่ายเทคนิคซึ่งควบคุมมอนิเตอร์ในห้องควบคุมโทรทัศน์จะแจ้งให้หัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์ทราบ เพื่อแจ้งไปยังบรรณารักษ์ซึ่งควบคุมส่วนคาง ๆ ของหอสมุดกลางได้ทราบและให้ความช่วยเหลือกับผู้ใช้หอสมุดได้ทันที

คุณค่าของโครงการ

โครงการนี้จะช่วยประหยัดเวลาและแรงงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ในการตรวจดูความเรียบร้อยของหอสมุดกลาง และในการควบคุมดูแลมิให้ผู้ใช้โคมยหนังสือออกจากหอสมุด เป็นการช่วยลดจำนวนสิ่งพิมพ์ที่สูญหายจากหอสมุดได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี และนอกจากนั้นยังช่วยผู้ใช้หอสมุดซึ่งประสบปัญหาในการใช้หอสมุดให้สามารถคานควาหาข้อมูลที่คองการ ได้โดยรวดเร็ว

โครงการที่ 3

การใช้โทรทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์หอสมุด

ปัญหา

นิสิต นักศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัย มักไม่นิยมมาใช้บริการของหอสมุดกลาง ทั้งนี้เพราะบุคคลดังกล่าวไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของหอสมุดคองการ เรียงและก รสอน นอกจากนั้นก็ยังขาดแรงกระตุ้นให้เขาใช้บริการของหอสมุด หอสมุดกลางจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์หอสมุด เพื่อกระตุ้นให้นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ ได้ทราบถึงบริการที่หอสมุดจัดไว้ให้ และชักชวนให้บุคคลเหล่านี้เขาใช้บริการของหอสมุด โทรทัศน์จะเป็นสื่อที่ดีที่สุดสื่อหนึ่งที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแจ้งให้นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ รวมทั้งข้าราชการของมหาวิทยาลัยทราบถึงบริการของหอสมุดกลาง
2. เพื่อกระตุ้นให้นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ รวมทั้งข้าราชการของมหาวิทยาลัยสนใจหอสมุด และการคนควาในหอสมุด
3. เพื่อประชาสัมพันธ์รายการโทรทัศน์ที่หอสมุดกองการจัด

วิธีการดำเนินงาน

ในการประชาสัมพันธ์หอสมุดเพื่อให้นิสิต นักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการในมหาวิทยาลัยทราบถึงบริการของหอสมุดกลาง และเพื่อกระตุ้นให้บุคคลเหล่านี้เข้าใจหอสมุดนั้น ผู้จัดรายการโทรทัศน์อาจทำสไลด์ขนาด 2 x 2 นิ้ว แสดงภาพของหอสมุดกลาง หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหอสมุด หรืออาจแสดงภาพหนังสือของหอสมุดกลาง ทั้งนี้ตามแต่ผู้จัดรายการจะเห็นสมควร พร้อมทั้งชักชวนให้นิสิตนักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการของมหาวิทยาลัยเข้าใจบริการของหอสมุด คำชักชวนอาจเขียนเป็นตัวอักษรประกอบสไลด์หรืออาจมีผู้อ่านคำบรรยายประกอบสไลด์ก็ได้ การประชาสัมพันธ์หอสมุดควรใช้เวลาเพียง 30 - 60 วินาที

หอสมุดจะถ่ายทอดสไลด์นี้ในขณะที่จัดรายการโทรทัศน์ของหอสมุดกลาง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับนิสิต นักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการมหาวิทยาลัย ผู้ที่ชมรายการโทรทัศน์อยู่จะได้เกิดความสนใจหอสมุด และอาจตามมาใช้บริการของหอสมุดภายหลัง การประชาสัมพันธ์จะทำได้ภายในบริเวณมหาวิทยาลัยเท่านั้น โดยผ่านทางโทรทัศน์วงจรปิดของหอสมุด

ในการจัดรายการโทรทัศน์ของหอสมุดกลาง เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคคลดังกล่าว หอสมุดกลางอาจใช้โทรทัศน์ประชาสัมพันธ์รายการนั้น ๆ ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ชมทราบว่า วันใดและเวลาใด หอสมุดกลางจะจัดรายการโทรทัศน์ การประชาสัมพันธ์รายการโทรทัศน์นี้ทำได้ในรูปของสไลด์ เช่นเดียวกัน

คุณค่าของโครงการ

การใช้โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อประชาสัมพันธ์ของหอสมุดจะช่วยให้ นิสิต นักศึกษา และ อาจารย์ รวมทั้งข้าราชการของมหาวิทยาลัย เกิดความสนใจในหอสมุด มองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของหอสมุดต่อการศึกษาและการค้นคว้า และยังช่วยเพิ่มจำนวนผู้ใช้หอสมุดให้มากขึ้นกว่าเดิมได้

นอกจากนี้การใช้โทรทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์รายการที่หอสมุดจัดก็จะช่วยให้บุคคลเหล่านั้นทราบรายการโทรทัศน์ของหอสมุดล่วงหน้า เป็นการช่วยเพิ่มจำนวนผู้ติดตามชมรายการโทรทัศน์ให้มากขึ้น

11. บทบาทของโทรทัศน์เพื่องานบริการ

โทรทัศน์ระบบวงจรปิด สามารถนำมาดำเนินงานด้านบริการในหอสมุดได้หลายโครงการ เพื่อช่วยให้บริการของหอสมุดมีประสิทธิภาพและขยายไปยังผู้รับบริการได้มากขึ้น โครงการดังกล่าว ได้แก่

- โครงการที่ 4 การจัดรายการโทรทัศน์เพื่อความรู้
- โครงการที่ 5 การใช้โทรทัศน์เพื่อปฐมนิเทศเกี่ยวกับหอสมุด
- โครงการที่ 6 การให้บริการการศึกษาจากแถบบันทึกภาพในหอสมุด
- โครงการที่ 7 การใช้โทรทัศน์ในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการ

ค้นคว้าระหว่างคณะ

โครงการที่ 4

การจัดรายการโทรทัศน์เพื่อความรู้

ปัญหา

รายการโทรทัศน์ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้ของนิสิตนักศึกษา และอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รวมทั้งประชาชนทั่วไปในปัจจุบัน ยังจัดว่ามีจำนวนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

รายการที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับหนังสือ และการค้นคว้าจากหอสมุดแทบจะไม่มีผู้ใดได้จัดทำ เมื่อมีการนำโทรทัศน์วงจรปิดเข้ามาใช้ในมหาวิทยาลัย หอสมุดจึงควรจัดรายการเหล่านี้เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคคลต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และยังช่วยให้บุคคลเหล่านี้ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์กับตนเองด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา และอาจารย์ รวมทั้งข้าราชการในมหาวิทยาลัยได้รับความรู้จากรายการโทรทัศน์ที่หอสมุดกลางจัด
2. เพื่อให้นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ รวมทั้งข้าราชการในมหาวิทยาลัยได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

วิธีการดำเนินงาน

การจัดรายการโทรทัศน์ของหอสมุดกลาง เป็นการจกรายการโทรทัศน์ระบบวงจรปิด และถ่ายทอดรายการเฉพาะภายในมหาวิทยาลัย การจัดรายการโทรทัศน์ที่หอสมุดกลางต้องกำหนด เป็นนโยบายไว้ว่าจะจัดบ่อยเพียงใด จะจัดเป็นรายการประจำหรือจัดเฉพาะโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น จัดเนื่องในโอกาสสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ หรือวันครบรอบปีของหอสมุด เป็นต้น หัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์เป็นผู้รับผิดชอบต่อการจัดรายการ และผู้จกรายการโทรทัศน์เป็นผู้ดำเนินงาน ซึ่งผู้จกรายการดังกล่าวอาจมอบหมายให้บรรณารักษ์คนอื่น ๆ ผลัดเปลี่ยนกันช่วยจัดรายการ โดยมีหัวหน้าฝ่ายโทรทัศน์คอยให้ความร่วมมือและประสานงาน

ในโครงการปีแรก รายการของหอสมุดกลางอาจจัดทำอย่างง่าย ๆ เช่น อภิปรายหรือสนทนาอย่างธรรมดา ไม่มีฉากประกอบ เมื่อมีบุคลากรเพิ่มมากขึ้นในปีต่อมา รายการของหอสมุดกลางอาจขยายขอบเขตออกไปได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมีช่างเขียนเป็นผู้จัดทำวัสดุประกอบรายการ รวมทั้งฉากประกอบ

การจัดรายการโทรทัศน์นี้ ผู้ที่จะดำเนินรายการได้คือบรรณารักษ์เท่านั้น และในบางครั้ง อาจเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมรายการได้ การจัดรายการแต่ละครั้ง ผู้จกรายการโทรทัศน์จะต้องเตรียมเขียนบทโทรทัศน์ไว้ล่วงหน้า และอาจขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์คนอื่นให้ช่วยเขียนบท และช่วยจัดหาข้อมูลให้

รายการที่หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย สามารถจัดได้ควร เป็นรายการซึ่งมีเนื้อหา อยู่ในสาขาวิชาซึ่งมหาวิทยาลัยนั้น ๆ เปิดสอนอยู่ หรืออาจให้ความรู้ในเรื่องทั่ว ๆ ไปก็ได้ แต่รายการที่จัดทุกครั้งจะต้องแทรกความรู้เกี่ยวกับหนังสือ เขาไปด้วย เช่น จัดรายการตอบ ปัญหาโดยตั้งคำถามจากหนังสือในห้องสมุด และให้นิสิต นักศึกษา หรืออาจารย์ ไปหาคำตอบ จากห้องสมุด แล้วส่งคำตอบไปชิงรางวัล ปัญหาที่ถามจะมีทั้งปัญหาทางวิชาการและความรู้ทั่วไป บางครั้งอาจเชิญนิสิต นักศึกษา ไปร่วมรายการ และให้เตรียมตัวอ่านหนังสือที่ตรงการ มาล่วงหน้า บรรณารักษ์จะถามคำถามให้นักศึกษาเป็นผู้ตอบ เมื่อจบรายการอาจแนะนำหนังสือที่น่าสนใจในห้องสมุด เพิ่มเติม

รายการอื่นที่อาจจัดได้ เช่น รายการแนะนำ และวิจารณ์หนังสือใหม่ รายการนี้อาจกระตุ้นให้มีผู้มาใช้ห้องสมุด ได้มากขึ้น หนังสือที่จะนำมาวิจารณ์ควร เป็นหนังสือทางวิชาการใหม่ ๆ และมีคุณค่าต่อการค้นคว้าของอาจารย์ และนิสิตนักศึกษา หรืออาจเป็นหนังสือที่ผู้นิยมอ่าน และอยู่ในความสนใจของคนทั่วไป รายการแนะนำและวิจารณ์หนังสือนี้อาจจัด เป็นรายการที่พูดโดยบรรณารักษ์คนเดียว แนะนำให้ทราบเนื้อหา และวิธีใช้หนังสือเล่มนั้น ๆ หรืออาจจัดทำเป็นการอภิปราย โดยเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมรายการ และให้ความเห็น เกี่ยวกับหนังสือที่นำมาออกในรายการ

บางครั้งอาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชา มาพูด เรื่องทางวิชาการ และ บรรณารักษ์จะแนะนำหนังสือในสาขาวิชานั้น เมื่อจบรายการ

รายการที่จัดควรมีความยาวประมาณ 15 - 30 นาที ไม่ควรเป็นรายการยาวมาก เพราะจะทำให้ผู้ชมเบื่อ การออกอากาศรายการโทรทัศน์แต่ละครั้ง ผู้จัดรายการโทรทัศน์ ต้องเตรียมอุปกรณ์ประกอบรายการให้พร้อม และควรปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เทคนิคของห้องสมุด เพื่อให้รายการที่จัดไม่มีข้อบกพร่อง

ก่อนจัดรายการโทรทัศน์ทุกครั้ง ห้องสมุดต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชมทราบว่าห้องสมุด จะจัดรายการออกอากาศวันใด และเวลาใด เป็นรายการประเภทไหน และใครจะมาร่วม รายการบ้าง ตามปกติควรจัดระหว่างเวลาหยุดพักกลางวัน เพื่อให้นิสิต นักศึกษา อาจารย์ รวมทั้งข้าราชการของมหาวิทยาลัยจะมีเวลาว่างดูได้

เมื่อจัดรายการโทรทัศน์เสร็จแล้ว หอสมุดควรได้ทำการประเมินผลรายการ เพื่อให้ทราบว่ารายการที่จัดไปแล้วนั้นดีหรือไม่ดีเพียงใด มีอะไรควรแก้ไขปรับปรุง วิธีประเมินผลที่ง่ายที่สุดคือส่งแบบสอบถามไปยังนิสิต นักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการในมหาวิทยาลัย ให้บุคคลเหล่านี้ได้แสดงความคิดเห็น และส่งคำตอบกลับมายังหอสมุดกลาง

คุณค่าของโครงการ

การจัดรายการโทรทัศน์ของหอสมุดกลาง จะช่วยให้นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของหอสมุดที่มีต่อการศึกษา การสอน และการค้นคว้า รายการโทรทัศน์จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเหล่านี้มาใช้หอสมุดและรู้จักหอสมุดในสถาบันการศึกษาของตนเอง การจัดรายการโทรทัศน์จึงเท่ากับเป็นการประชาสัมพันธ์หอสมุดได้อย่างหนึ่ง และยังช่วยให้ผู้ชมได้รับความรู้และความเพลิดเพลินได้ในเวลาเดียวกัน รวมทั้งยังช่วยให้ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์กับตนเองอีกด้วย

โครงการที่ 5

การใช้โทรทัศน์เพื่อปฐมนิเทศเกี่ยวกับหอสมุด

ปัญหา

การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่เกี่ยวกับการใช้หนังสือและหอสมุดที่ทำอยู่ในปัจจุบัน ในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เป็นการใช้วิธีเก่า คือพานิสิต นักศึกษา ชมหอสมุดเป็นกลุ่ม ไม่มีการอธิบาย และให้รายละเอียดเป็นการส่วนตัว ทั้งนี้เพราะบรรณารักษ์มีจำนวนไม่มากพอที่จะอธิบายให้นิสิต นักศึกษาใหม่ทั้งมหาวิทยาลัยฟังได้ทั่วถึงในเวลาเดียวกัน การพานิสิต นักศึกษามชมหอสมุดเป็นกลุ่ม ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องมารวมกันแน่นในหอสมุดกลาง และเป็นผลใหญ่ที่กำลังคิดว่าอยู่เสียสมาธิ บรรณารักษ์เองก็เสียเวลาในการอธิบายให้แต่ละกลุ่มฟัง การนำโทรทัศน์วงจรปิดมาช่วยในการปฐมนิเทศเกี่ยวกับหอสมุดจะช่วยลดปัญหาดังกล่าวลงได้ และยังทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และเห็นรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ในหอสมุดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้โทรทัศน์วงจรปิดปฐมนิเทศกรวไรหนังสือ และหอสมุดกลางแก่นิสิต นักศึกษาใหม่ รวมทั้งอาจารย์ผู้สนใจ
2. เพื่อใช้แถบบันทึกภาพปฐมนิเทศกรวไรหนังสือและหอสมุดกลาง เพื่อให้นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ผู้สนใจ เปิดชมได้ภายหลัง

วิธีการดำเนินงาน

การปฐมนิเทศของหอสมุดด้วยโทรทัศน์ระบบวงจรปิด อาจทำได้ทั้งเป็นรายการสด คือถ่ายทอดรายการออกอากาศทันทีทางโทรทัศน์ หรือจะทำการบันทึกลงแถบบันทึกภาพไว้ล่วงหน้าก็ได้ ถ้ามีงบประมาณพอการทำด้วยวิธีหลังจะสะดวกกว่า เพราะสามารถเตรียมรายการได้ดี และสามารถแก้ไขสิ่งที่บกพร่องให้สมบูรณ์ขึ้นได้ การทำเป็นรายการสดจะไม่มีโอกาสแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในขณะออกรายการ รวมทั้งกล้องถ่ายโทรทัศน์ก็ไม่สามารถเคลื่อนย้ายไปไว้ที่ห้องสมุด แต่แถบบันทึกภาพบนแถบบันทึกภาพ บรรณาธิการจะมีเวลาเตรียมตัว และเตรียมกล้องโทรทัศน์ได้พอเพียง นอกจากนั้นแถบบันทึกภาพยังสามารถเก็บไว้ได้นาน และเปิดดูได้ตลอดเวลาตามความสะดวกของนิสิตนักศึกษา รายการที่บันทึกไว้สามารถแก้ไขหรือของสมุดของการเปลี่ยนแปลง ก็สามารถนำมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาบางตอนให้ทันสมัยขึ้นได้ โดยเฉพาะส่วนที่ไม่ต้องการออก และเพิ่มเนื้อหาที่ทันสมัยเข้าไปแทน

การใช้โทรทัศน์วงจรปิดปฐมนิเทศของหอสมุดนี้ ผู้จัดการรายการโทรทัศน์ต้องร่วมมือกับบรรณาธิการคนอื่น จัดเตรียมบทโทรทัศน์ และจัดทำสัปดาห์สรุปประกอบการเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น เช่น บัทรายการอาจทำขึ้นใหม่ ให้มีขนาดใหญ่กว่าของจริง เพื่อให้ผู้ชมเห็นได้ชัด จัดทำแผนผังของห้องสมุด และทำโปสเตอร์เขียนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด หัสน์วัสดุเหล่านี้จัดทำโดยช่างเขียน บทโทรทัศน์สำหรับรายการท่องเที่ยวภาษาที่เขาใจได้ง่าย และอธิบายได้กระชับ ชัดเจน เนื่องจากผู้ชมรายการไม่สามารถซักถามข้อสงสัยได้ในทันทีทันใด

เนื้อหาที่บรรณาธิการสามารถแนะนำได้ในรายการปฐมนิเทศหอสมุดกลาง คือ อาคารที่ตั้งของห้องสมุด แสดงให้ทราบว่าหอสมุดกลางตั้งอยู่ที่ใด เป็นอาคารกี่ชั้น แสดงแผนผังของ

ห้องสมุดประกอบ เพื่อให้ทราบว่าชั้นใดเป็นที่ตั้งของห้องอะไรบ้าง เช่น ห้องวารสาร ห้อง
 อ่านหนังสือ เป็นต้น นอกเวลาเปิด - ปิด ของหอสมุดกลาง ระเบียบบังคับซึ่งผู้ใช้หอสมุด
 ควรทราบ รวมทั้งการทำบัตรยืมหนังสือ แสดงระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุด คู่มือ
 รายการ และบัตรรายการ โดยนำส่วนต่าง ๆ ของบัตรรายการมาอธิบายให้ชัดเจน ให้
 นิสิต นักศึกษาเข้าใจวิธีค้นหาบัตรรายการ หลังจากนั้นจะเป็นการนำชมห้องต่าง ๆ ของ
 หอสมุดกลาง เพื่อให้ผู้ชมเห็นว่าห้องใดเก็บสิ่งพิมพ์ประเภทไหน แสดงการจัดเก็บสิ่งพิมพ์
 ของแต่ละห้อง หนังสืออ้างอิงเล่มสำคัญ ๆ และประโยชน์ของการค้นคว้า ทงนำมาอธิบาย
 วิธีใช้ เช่น สารานุกรม พจนานุกรม และหนังสือรายปี เป็นต้น นอกจากนี้บรรณารักษ์อาจ
 แนะนำบริการอื่น ๆ ของหอสมุดกลาง เช่น บริการจ่าย - รับ บริการตอบคำถาม และ
 บริการคนคว้าและบริการถ่ายเอกสาร เป็นต้น การปฐมนิเทศหอสมุดกลางควรใช้เวลาไม่
 เกิน 50 นาที และใช้บรรณารักษ์ของหอสมุดกลางเป็นผู้นำชมหรือเป็นผู้ดำเนินรายการ

การจัดเป็นรายการสด บรรณารักษ์ต้องแจ้งเวลาไปตามคณะต่าง ๆ ล่วงหน้าเพื่อ
 ให้นิสิตนักศึกษาใหม่ได้เข้าชมรายการพร้อมกันในเวลาเดียวกัน โดยมีอาจารย์ในแต่ละคณะ
 คอยควบคุมนิสิตนักศึกษาใหม่เหล่านี้ อาจารย์ผู้สนใจอาจเข้าร่วมชมรายการกับนิสิตนักศึกษา
 ได้

การจัดทำเป็นแถบบันทึกภาพ จัดทำเช่นเดียวกับรายการสด แต่จะบันทึกรายการ
 เก็บไว้ในแถบบันทึกภาพเท่านั้น แถบบันทึกภาพนี้จะนำมาเปิดให้นิสิต นักศึกษาใหม่ชมพร้อม
 กัน เมื่อเปิดภาคการศึกษา ผู้ที่ไม่สามารถชมรายการได้ในเวลาที่หอสมุดกลางกำหนด อาจ
 มาขอชมแถบบันทึกภาพนี้เป็นการส่วนตัวในภายหลังได้จากหอสมุดกลาง เมื่อสิ้นภาคการศึกษา
 หอสมุดกลางควรนำแถบบันทึกภาพการปฐมนิเทศหอสมุดมาปรับปรุงและแก้ไขให้ทันสมัยและ
 คียิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องลบรายการออกทั้งหมด หอสมุดกลางเพียงแต่ตัดส่วนที่ไม่ต้องการ
 ออก และเพิ่มสิ่งใหม่ ๆ เข้าไปแทนแถบบันทึกภาพการปฐมนิเทศหอสมุดกลางก็จะทันสมัยอยู่
 เสมอ

เมื่อนิสิตนักศึกษามชมรายการเสร็จแล้ว บรรณารักษ์ควรส่งแบบสอบถามให้บุคคล
 เหล่านี้กรอกทันที เพื่อทำการประเมินผลรายการ สิ่งที่จะต้องถามในแบบสอบถาม คือ
 เมื่อชมรายการนี้แล้ว นิสิต นักศึกษา ใช้หอสมุดเป็นหรือไม่ รู้จักหอสมุดดีเพียงใด รายการ

ที่จัดอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้ชัดเจนเพียงไร ภาพที่ปรากฏชัดหรือไม่ เนื้อหาของรายการ มีมากเกินไป น้อยเกินไป หรือพอดีแล้ว เวลาที่ให้ชมรายการนานเกินไปหรือไม่ แบบสอบถามนี้ให้เวลาตอบ 10 นาที หลังจากรายการ แล้วให้อาจารย์แต่ละคณะผู้ควบคุมการชม การปฐมนิเทศหอสมุดกลางของนิสิตนักศึกษาใหม่รวบรวมส่ง ผลของการประเมินผลจะนำมาปรับปรุงแก้ไขรายการให้ดีขึ้น

คุณค่าของรายการ

การนำโทรทัศน์วงจรปิดมาช่วยในการปฐมนิเทศหอสมุดกลางจะช่วยประหยัดเวลา และแรงงานของบรรณารักษ์ในการพานิสิต นักศึกษา ชมหอสมุดกลางเป็นกลุ่มได้ ทางค่านิสิตนักศึกษาเองก็สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในห้องสมุดได้อย่างละเอียดชัดเจนจากจอโทรทัศน์ เพราะกล้องโทรทัศน์มีคุณสมบัติในการขยายสิ่งต่าง ๆ ให้ใหญ่ขึ้นจนเห็นได้ชัด ซึ่งจะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจสิ่งที่ต้องการอธิบายได้ง่าย และนิสิต นักศึกษา ยังสามารถชมรายการได้พร้อมกันทั้งมหาวิทยาลัยในเวลาเดียวกัน

นอกจากนั้น การนำแถบบันทึกภาพมาใช้ในการปฐมนิเทศหอสมุดจะช่วยให้ผู้ที่ไม่สามารถชมรายการในเวลาที่กำหนด มีโอกาสติดตามดูรายการ ได้ภายหลัง โดยขอชมเป็นส่วนตัวจากหอสมุดกลาง แถบบันทึกภาพนี้ลงทุนทำครั้งเดียวก็จะใช้ได้ตลอดไป

โครงการที่ 6

การให้บริการการศึกษาจากแถบบันทึกภาพในห้องสมุด

ปัญหา

มหาวิทยาลัยบางแห่งในประเทศไทยมีจำนวนนักศึกษาลงทะเบียนเข้าเรียนปีละเป็นจำนวนมาก ซึ่งในจำนวนดังกล่าว อาจมีนักศึกษาบางคนไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียนได้ในเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด และถ้านักศึกษาทั้งหมดจะเข้าเรียนพร้อมกันก็ย่อมทำไม่ได้ เพราะที่นั่งในชั้นเรียนมีไม่เพียงพอ แถบบันทึกภาพสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้โดย

บันทึกบทเรียนที่อาจารย์สอนในชั้นเรียนลงบนแถบบันทึกภาพ เก็บไว้ในหอสุมุดกลาง นักศึกษา
อาจมาขอเปิดเรียนภายหลังได้ เพื่อติดตามบทเรียนให้ทัน

นอกจากจะบันทึกบทเรียน แถบบันทึกภาพยังอาจบันทึกเรื่องราวและความรู้ต่าง ๆ
ได้เช่นเดียวกับหนังสือ และยังช่วยให้ผู้คนควาเข้าใจดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนบทเรียนที่บันทึกไว้ในแถบบันทึกภาพในหอสุมุดกลาง
2. เพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์ได้ค้นคว้า หาความรู้จากรายการซึ่งบันทึกไว้ใน
แถบบันทึกภาพในหอสุมุดกลาง
3. เพื่อให้อาจารย์สามารถใช้แถบบันทึกภาพประกอบการสอน โดยใช้สถานที่ซึ่ง
จัดไว้ในหอสุมุดกลางเป็นที่เรียน

วิธีการดำเนินงาน

ก. การชมรายการโทรทัศน์เป็นกลุ่ม ผู้ใช้จะเข้าชมรายการได้จากห้องชมรายการ
โทรทัศน์เป็นกลุ่ม ซึ่งมีเครื่องรับโทรทัศน์ และที่นั่งจัดเตรียมไว้ให้พร้อม การจัดห้องสำหรับ
ศึกษาจากแถบบันทึกภาพ ควรคำนึงถึงตำแหน่งการวางโทรทัศน์ ถ้าวางไม่ถูกต้อง ผู้ชมจะ
เกิดความรำคาญ ไม่สะดวกต่อการชม และจะทำให้ประสิทธิภาพของการ เรียนรู้น้อยลง
ตำแหน่งการวางที่ดีที่สุดนั้น ผู้เรียนทุกคนต้องสามารถดู และฟังรายการโทรทัศน์ได้ชัดเจน
ควรติดเครื่องรับโทรทัศน์ตายตัว ไม่ให้เคลื่อนที่ได้ เพราะนอกจากจะเป็นตำแหน่งที่ผู้เรียน
มองเห็น และฟังได้ชัดเจนแล้ว ยังเป็นการประหยัดเวลาในการปรับเครื่องรับโทรทัศน์ก่อน
ใช้

ระยะห่างในการดูโทรทัศน์ กำหนดจากขนาดของจอโทรทัศน์ คือระยะไกลที่สุดไม่
เกิน 12 เท่าของความกว้างของจอ เช่น จอขนาด 24 นิ้ว มีระยะดูไกลที่สุดไม่เกิน 6
เมตร (20 ฟุต) จากจอ และระยะดูไกลที่สุดไม่เกิน $1\frac{1}{2}$ เมตร (5 ฟุต) เครื่องรับโทร
ทัศน์ต้องวางสูงพอที่จะให้ผู้เรียนทุกคนในห้องมองเห็นได้ชัด แต่ไม่สูงจนผู้เรียนต้องแหงน
หน้าดู จะทำให้ปวดคอ การวางโทรทัศน์ให้สูงเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระยะห่างของแถวนั่งของ

ผู้ดู ถ้าเป็นห้องที่มีพื้นเรียบ ระดับมุมมองในแนวตั้งของแถวหน้าตองสูงไม่เกิน 30 นิ้ว โดยเฉลี่ย จุดศูนย์กลางของจอสูงจากพื้นอยู่ระหว่าง $1\frac{1}{2}$ - 2 เมตร (5 - 7 ฟุต)

ข. การชมรายการโทรทัศน์เป็นรายบุคคล จะมีห้องแยกออกไปต่างหาก เรียกว่า ห้องชมรายการโทรทัศน์รายบุคคล หอสมุดกลางจะจัดที่นั่งให้มากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับงบประมาณของหอสมุด

วิธีชมรายการโทรทัศน์จากแถบบันทึกภาพเป็นรายบุคคลสามารถทำได้ 2 แบบ คือ

1. ที่นั่งชมรายการโทรทัศน์รายบุคคลประกอบด้วย มอนิเตอร์ เครื่องเล่นแถบบันทึกภาพ และหูฟัง วิธีนี้ผู้ใช้จะเข้าไปขอยืมแถบบันทึกภาพจากห้องเก็บแถบบันทึกภาพ และนำมาเปิดดูเองจากเครื่องเล่นแถบบันทึกภาพ

2. ที่นั่งชมรายการโทรทัศน์รายบุคคลประกอบด้วย มอนิเตอร์ หูฟัง และปุ่มเลขรหัส สำหรับกดเรียกรายการตามที่ต้องการ เครื่องควบคุมจากห้องควบคุมระบบจ่ายรายการอัตโนมัติ จะส่งรายการมาที่จอภาพในแต่ละที่นั่งโดยอัตโนมัติ

บทเรียนที่อาจารย์สอนไปแล้วในชั้นเรียน ถ้ามีการบันทึกไว้ในแถบบันทึกภาพจะช่วยให้ผู้เรียนซึ่งไม่ได้เข้าฟังมาขอเปิดเรียนในภายหลังจากหอสมุดกลางได้ วิธีนี้ใช้ได้ผลดีกับมหาวิทยาลัย ที่มีจำนวนนิสิตมาก ๆ หรือมหาวิทยาลัยเปิด ผู้เรียนอาจมาขอศึกษาแถบบันทึกภาพบทเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลก็ได้ เมื่อหมดภาคการศึกษาบรรณารักษ์อาจลบแถบบันทึกภาพเหล่านี้ออก เพื่อบันทึกวิชาใหม่ต่อไป

สำหรับแถบบันทึกภาพที่บรรจุเรื่องราวอื่น ๆ เช่น ความรู้ทั่วไป สารคดี ข่าว หรือละคร เป็นต้น จะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าของอาจารย์ และนิสิต นักศึกษา ได้เช่นเดียวกับ การหาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ ผู้สนใจอาจมาขอศึกษาแถบบันทึกภาพที่ต้องการได้จากหอสมุดกลาง นอกจากนั้นอาจารย์อาจใช้เรื่องราวในแถบบันทึกภาพบางเรื่องประกอบการสอนได้ โดยการนำนิสิตนักศึกษาไปชมรายการที่บันทึกไว้ในแถบบันทึกภาพ อาจารย์ต้องนัดเวลาไปยังหอสมุดกลางล่วงหน้า เพื่อให้จัดเตรียมสถานที่และแถบบันทึกภาพไว้สำหรับกลุ่มดังกล่าว วิชาที่ใช้แถบบันทึกภาพประกอบการสอนได้ เช่น วิชาศิลปการละคร วิชาการศึกษา วิชาศิลปะ วิชาภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ เป็นต้น เมื่อนิสิตนักศึกษาชมรายการเสร็จ อาจารย์อาจให้ผู้เรียนวิจารณ์

รายการที่ได้ชมไปแล้วนั้น หรืออาจารย์ผู้สอนอาจสอนเพิ่มเติมเพื่อให้สิ่งที่ได้ชมจากรายการโทรทัศน์สมบูรณ์ขึ้น

แถบบันทึกภาพในหอสมุดกลางควรจัดเก็บไว้ในห้อง เอกเทศหรืออาจจัดเก็บรวมไว้ในห้องโสตทัศนวัสดุ ไม่เก็บรวมกับสิ่งพิมพ์

คุณค่าของโครงการ

โครงการนี้จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนได้ตามปกติ ติดตามบทเรียนทันอยู่เสมอ และยังช่วยลดภาระอาจารย์ผู้สอนในการให้คำอธิบายแก่ผู้ที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนได้ นอกจากนั้นแถบบันทึกภาพยังสามารถใช้ประกอบการสอนของอาจารย์ ทำให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่ต้องการสอนจากจอโทรทัศน์อย่างละเอียด และชัดเจน การสอนด้วยปากเปล่าอาจไม่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้มากเช่นนี้ และถ้าใช้แถบบันทึกภาพสำหรับค้นคว้าเรื่องราวและข้อมูลต่าง ๆ ก็จะช่วยให้ผู้ทำการค้นคว้าได้เห็นภาพเหตุการณ์จริง ๆ หรือของจริงซึ่งจะใช้เป็นหลักฐานในการค้นคว้าได้ก็เท่าสิ่งพิมพ์ หรือบางครั้งอาจดีกว่าสิ่งพิมพ์

โครงการที่ 7

การใช้โทรทัศน์ในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

ปัญหา

การให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการแต่เพียงภายในหอสมุดกลางเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าผู้ต้องการข้อมูลต้องมาติดต่อสอบถามกับบรรณารักษ์ด้วยตนเอง หรือถ้ามาไม่ได้ก็อาจติดต่อสอบถามทางโทรศัพท์ แต่ข้อมูลที่ได้จากโทรศัพท์ต้องเป็นคำตอบสั้น ๆ เท่านั้น คำตอบยาว ๆ และคำตอบที่ต้องการเห็นตัวข้อมูลโดยตรง เช่น ภาพ ตาราง หรือแผนที่ เป็นต้น ไม่สามารถตอบทางโทรศัพท์ได้ โทรศัพท์ทวงจริงเปิดอาจนำมาช่วยขยายบริการด้านนี้ เพื่อให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของหอสมุดกลางมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการขยายบริการออกไป

ยั้งนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ในคณะต่าง ๆ โดยที่บุคคลดังกล่าวไปของมาที่หอสมุดกลาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขยายบริการ ตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของหอสมุดกลางออกไปยังนิสิต นักศึกษา และอาจารย์ในคณะต่าง ๆ โดยใช้โทรศัพท์สนั่วงจรปิด
2. เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าข้อมูลจากหอสมุดกลางของนิสิต นักศึกษา และอาจารย์

วิธีดำเนินงาน

ในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทางโทรศัพท์สนั่วงจรปิดของหอสมุดกลางนี้ หอสมุดคณะจะต้องมีเครื่องรับโทรศัพท์ซึ่งต่อสายโดยตรงจากหอสมุดกลาง สำหรับให้บริการบรรณารักษ์หอสมุดคณะอาจจัดเครื่องรับโทรศัพท์ไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งของหอสมุดก็ได้ แต่ควรเป็นที่ซึ่งอยู่ใกล้โทรศัพท์ เพื่อสะดวกในการติดต่อขอข้อมูล

นิสิต นักศึกษา และอาจารย์แต่ละคณะที่ต้องการคำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการข้อมูลจากหนังสือ และค้นไปได้จากหอสมุดคณะ จะโทรศัพท์ไปยังหอสมุดกลางเพื่อขอคำตอบหัวหน้าฝ่ายโทรศัพท์อาจมอบหมายงานนี้ให้กับบรรณารักษ์แผนกบริการตอบคำถามรับผิดชอบโดยตรง ในการจัดหาข้อมูลที่ต้องการให้ และนำข้อมูลนั้นถ่ายทอกทางโทรศัพท์ กลองโทรศัพท์จะถ่ายทอกข้อมูลและขยายให้ผู้ถามเห็นได้ชัด อาจารย์และนิสิตนักศึกษาก็จะได้คำตอบที่ต้องการ โดยไม่ต้องเสียเวลามาถึงหอสมุดกลาง และจะได้รับคำตอบกลับมาทันที ถ้าเป็นคำตอบที่ต้องการการค้นคว้ามามาก บรรณารักษ์ของหอสมุดกลางอาจให้ผู้ถามคอยคำตอบโดยบรรณารักษ์จะติดต่อภายหลัง เมื่อได้ข้อมูลแล้ว

คำถามที่ควรใช้โทรศัพท์ตอบได้แก่คำถามที่ต้องการเห็นตัวข้อมูลโดยตรง และไม่สามารถตอบทางโทรศัพท์ได้ เช่นข้อมูลที่ เป็นภาพ ตาราง แผนที่ ข้อมูลยาว ๆ ข้อมูลจากหนังสือหายาก ทัศนียบทิวเขียนซึ่งไม่อนุญาตให้ยืมออกจากหอสมุด

ในกรณีที่ผู้ถามไม่มีเวลาพอที่จะติดต่อสอบถามไปยังหอสมุดกลางด้วยตนเอง อาจให้บรรณารักษ์หอสมุดคณะเป็นผู้ติดต่อสอบถามให้ได้ การให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทางโทรศัพท์จำเป็นต้องกำหนดเวลาในการให้บริการให้แน่นอนว่าจะให้บริการในช่วงเวลา

ใดบ้าง เพราะบางเวลาอาจไม่มีผู้ให้บริการ และหอสมุดกลางเองก็อาจมีรายการอื่น
ที่ตรงใจ

คุณค่าของโครงการ

การใช้โทรทัศน์วงจรปิดในการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในมหา
วิทยาลัย นี้ แม้จะทำให้บรรณารักษ์มีงานเพิ่มมากขึ้นบ้าง แต่เท่ากับว่าได้ขยายบริการออก
ไปสู่บัณฑิต นักศึกษา และอาจารย์ทั่วมหาวิทยาลัย เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบริการของ
หอสมุดกลาง ทำให้มีผู้ใช้สิ่งพิมพ์และวัสดุในห้องสมุดมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยให้บัณฑิต
นักศึกษา และอาจารย์เกิดความรู้สึกอยากใช้ห้องสมุด รวมทั้งการค้นคว้าข้อมูลจากหอสมุด
เนื่องจากใช้บริการได้สะดวก รวดเร็ว และผู้ใช้ยังไม่ต้องเสียเวลามากจนกว่าด้วยตนเองที่
หอสมุดกลาง เพียงแต่ดูจากโทรทัศน์ในคณะของตน เท่านั้นก็จะได้ข้อมูลที่ต้องการ

12. ผลที่คาดหวังจากโครงการ

โครงการใช้โทรทัศน์สำหรับหอสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจะเป็นประโยชน์
แก่บรรณารักษ์ และผู้เกี่ยวข้องในการนำโครงการนี้ไปช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่
หอสมุดคณะ ช่วยปรับปรุงการปฏิบัติงาน และช่วยให้การดำเนินงานในหอสมุดคณะ และ
หอสมุดกลางเป็นไปอย่างเรียบร้อยและถูกต้อง และยังกระตุ้นให้ บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์
และข้าราชการของมหาวิทยาลัยสนใจและเข้าใช้ห้องสมุด

ในด้านการให้บริการ โครงการนี้จะช่วยให้หอสมุดกลางสามารถขยายบริการออก
ไปยัง บัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการในมหาวิทยาลัยได้อย่างทั่วถึง เป็นการให้
บริการถึงตัวบุคคลโดยไม่ต้องมาที่หอสมุดกลาง และยังกระตุ้นให้ผู้ใช้เห็นคุณค่าประโยชน์ของ
หอสมุดรวมทั้งการค้นคว้าในห้องสมุด โครงการใช้โทรทัศน์ในการให้บริการนี้ เมื่อดำเนินงาน
ครบตามเป้าหมายที่วางไว้ จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับบัณฑิต นักศึกษา และอาจารย์
รวมทั้งข้าราชการของมหาวิทยาลัย และยังช่วยยกระดับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยให้
สูงขึ้นด้วย